

1

На клені перед лікарнею палахкотіло жовто-червоне листя. Я стояв біля вікна, дивився надвір і думав: «Ти ба! Йому пора опадати, а воно таке гарне!».

— Ось підійдіть сюди й подивіться, — запропонував я дідусеві. — Яка там краса!

— Не хочу дивитися, — гарикнув дідусь. — Однак мені не можна нікуди виходити.

Я приїхав до лікарні провідати дідуся зовсім сам. Кілька разів бував тут із татом, тож дорогу знав.

Спершу треба сісти на метро. Потім їхати червоним автобусом і вийти з нього, коли заглядиш на пагорбі ліворуч церкву. Це було не складно.

Тато не хотів їздити туди надто часто, бо дідусь був нестерпний. Він завжди такий був, але тепер став іще нестерпніший.

Він злився і кричав. А ще випльовував пігулки, які мали б його істотно заспокоювати. І сварив медсестер.

— Мене запроторили сюди, як тварину! — репетував він. — Хто я, по-вашому? Мавпа?

Його обличчя наливалось кров'ю, і він лаявся так, що тато загадував мені заткнути вуха. Тато вважав, що мені не треба знати більше поганих слів, аніж я вже знав.

Я так не думав.

Мені завжди подобалося, коли дідусь злився. Тоді життя ставало цікавішим.

Але в тата просто опускалися руки, коли він бачив свого міцного огрядного батька, що лежав у лікарні й згасав на очах. Через те він і не рвався його провідувати.

— Чому він не може бути таким, як усі? — зітхнув тато.

То було в четвер. Тато вийшов зі свого лікарського кабінету, зняв із себе білий халат, повісив його на персональний гачок і пішов підкручувати в нашому помешканні годинники. Їх було дев'ять.

Він завжди щочетверга їх підкручував.

Я метнувся слідом.

— Може, заберемо звідти дідуся? — запитав я.

— Ні, — буркнув тато, заводячи велетенські дзигарі, що стояли на підлозі в їдальні.

— Чому він не може жити в нашому притулку для людей похилого віку? Тоді ми могли б провідувати його щодня.

Притулок для літніх людей містився неподалік від нас. Навколишніми вулицями нерідко блукали старенькі, які вже не розуміли, де їхня домівка. Дідусь міг би стати одним із них. Тоді він міг би приходити до нас додому їсти, і я міг би бачити його скільки захочу.

— Дідусь не з нашої округи, ти знаєш.

— Але він може жити в нас. Він може жити в моїй кімнаті.

— Я сказав — ні! — відрубав тато. — Він не може ходити сходами. У нього збільшене й слабке серце. А ще він немічний, злий, упертий і дурний. Ти ж знаєш, що сталося минулого разу.

— Йому просто не пощастило, — заперечив я.

— «Не пощастило»? — пирхнув тато. — Таж він од злості зламав собі стегнову кістку! Йому, бачте, заманулося підняти здоровенний камінь, щоб його розбити. Ти називаєш це «не пощастило»?

— А мені подобається, що дідусь — не такий, як інші, — наполягав я. — Провідаємо його в суботу?

— Побачимо, — відповів тато.

Я знав, що цього не буде. Тато скаже, що в нього, на жаль, на суботу назбиралося багато роботи.

Він уместився в своєму улюбленому кріслі, надів навушники, уп'яв очі в стелю й увімкнув на повну гучність музику, щоб вона заглушала всі думки в голові.

— А я однак поїду туди в суботу, — оголосив я. — Я люблю його. І не хочу, щоб він був самотній.

Тато кивав головою.

Він анічогісінько не чув.

Я збирався на футбольне тренування.

Тож попросив кишенькових грошей. Їх мало вистачити на квитки. Потім поклав у сумку спортивні гольфи, сині шорти й фірмові спортивні кросівки.

Треба було все продумати.

— Про всяк випадок прихопи щось поїсти з холодильника, — нагадала мама.

— Дякую, — відповів я.

Зробив один бутерброд із сиром і один з оселедцем.

— Ти вже полюбив оселедці? — здивувалась мама.

— Ні. Це через сіль, — пояснив я. — Коли тренуєшся, то багато пітнієш.

Жаль, що цього не чув тато. Він любить, коли людина ерудована. Але тато з головою поринув у суботній кросворд.

Щойно мама вийшла з кухні, я прихопив ще й напої.

— Як добре, що ми вирішили не їхати до дідуся, коли в тебе тренування, — кинув тато на моє «побачимось».

— Атож, — відповів я.

Потім докинув, що трохи затримаюся, бо зайду до однокласника, з яким разом тренуємося. Мовляв, треба зробити кілька вправ з математики, оскільки я знав її найгірше в класі.

Тато відвів очі від газети:

— Як добре, що ти робиш щось корисне, а не горобцям дулі даєш, — усміхнувся він.

— Угу, — буркнув я.

І пішов.
Горобцям дулі давати.

Спершу — в бік футбольного поля, бо мама стояла біля вікна й махала. Вона завжди так робила. Пройшовши трохи, я завернув до метро.

Купив квиток і сів у потяг.

Я бачив у напівпрозорому вікні вагона своє обличчя. Доброго духа, який виконував те, чого робити не можна.

На станції Слуссен я зійшов, щоб пересісти на червоний автобус.

Але перед тим я хвилю-другу постояв на пероні, не зводячи погляду з найкращої, як сказав би тато, неонові реклами зубної пасти, де на жовтій зубній щітці блискучим хробаком звивалася вичавлена з тюбика смужка.

Це спонукало мене подумати про тата. І дідуся. Про те, які вони різні. Тато — високий, худий, із сумними очима. Дідусь — навпаки: низький, гладкий і, здавалося б, із єдиним у душі почуттям — злістю. Це видно було з того, як він гнівався. Він гупав у стіни, тупав ногами і лаявся. А от тато, коли мав поганий настрій, усамітнювався і мовчав.

Не дивно, що вони не розуміли один одного.

Я не переставав думати про їхні відмінності навіть тоді, як сидів уже в автобусі і дивився на осінь, що мигтіла за вікном.

Згодом біля мене сіла огрядна пані в блакитному пальті. Від неї пахло потом. Я присунувся ближче. Щоб мій одяг бодай трохи увібрав у себе запах її поту. Як доказ того, що я був на футбольному тренуванні.

Тоді вона повернула до мене голову.

— У тебе, хлопче, в штанях завелися мурашки? — спитала жінка.

— Ні, — відповів я.

Що вона про мене подумала?

— І ти оце сам їдеш автобусом? — допитувалася пані.

— Так, я їду провідати дідуся.

— Молодець, — мовила вона. — То він зустрине тебе на зупинці?

— Ні, він лежить у лікарні.

— А мама й тато їдуть з тобою?

— Тато не має часу. Йому треба розв'язувати кросворди, — відповів я.

Вона поклала руку мені на плечі. «Гарненько просякну потом», — подумав я. Коли вона зітхнула, здалося, наче то в автобусі відчинилися двері.

— Ти, певно, дуже любиш свого дідуся? — спитала вона.

— Атож, люблю, — підтвердив я.

І я заходився оповідати про дідуся. Не знаю навіщо. Рот мовби сам говорив. Я розповідав про те, що ми разом робили влітку. І як приємно було спати під його хропіння. І який він був вдатний до всього на світі. Скажімо, викопував здоровецьке каміння. І перекрив новим толем дах на нужнику.

Що більше я розповідав, то молодший і дужчий ставав дідусь.

— Здається, у твого дідуся справи нівроку, — втішила мене жінка.

— Атож, — згодився я.